

Κείμενο 1

Η τρίτη ηλικία, οι «εξωγήνιοι» και τα tablets

Το κείμενο αποτελεί άρθρο που δημοσιεύτηκε στην ηλεκτρονική σελίδα Protagon. gr από τη Μαρίσα Δημοπούλου στις 10 Απριλίου 2017. Προσπελάστηκε διαδικτυακά στις 02 – 04 – 2021. (διασκευή συντομευμένη).

Πώς προσεγγίζουν οι άνθρωποι της τρίτης ηλικίας ένα tablet¹; Είναι κάτι εξωγήνιο για αυτούς. Δεν μεγάλωσαν με υπολογιστές και με κινητά τηλέφωνα. Δεν είχαν ποτέ την ευκαιρία ή την ανάγκη να περιηγηθούν στο Διαδίκτυο, να μάθουν να χειρίζονται μια οθόνη αφής. Κι όμως οι εξωγήνιοι είναι οι ίδιοι. Έτσι αισθάνονται! «Αισθάνομαι σαν να έρχομαι από άλλον πλανήτη!», μας λέει η Ιωάννα, μια από τις επιμορφούμενες, που βρέθηκε μαζί με άλλα 15 άτομα σε χώρο του δήμου Πειραιά, για να παρακολουθήσει τα σεμινάρια που παραχωρεί σε ανθρώπους άνω των 50 ετών ο φορέας «50 και Ελλάς» (ΜΚΟ), γιατί αποφάσισε ότι δεν θέλει να εξαρτάται πλέον από τρίτους για τις δικές της υποχρεώσεις.

«Αρχίζουμε από τα βασικά», μας λέει ένας από τους δασκάλους. Καθένας εξερευνά το tablet που του παραχωρείται για τα μαθήματα μέσα στην αίθουσα εκμάθησης. Μάθημα δεύτερο: φωτογραφία και βίντεο. Φυσικά και το λατρεύουν. Πολλές από τις γυναίκες βιάζονται να μάθουν πώς εξαφανίζονται οι ρυτίδες από τα πρόσωπά τους. Άλλοι βιάζονται να μάθουν πόσοι τρόποι υπάρχουν, για να κοινοποιήσεις μια φωτογραφία, αναρωτιούνται -εύλογα- γιατί πρέπει να υπάρχουν τόσες μορφές επικοινωνίας – Viber, Messenger² - και ποιος ακριβώς βλέπει τη φωτογραφία τους, όταν τη στέλνουν σε έναν φίλο τους. Συχνά μπερδεύονται. Πώς να μην μπερδευτούν; Τα άλμπουμ έχουν χειροπιαστά εξώφυλλα, με διαφορετικές σελίδες, με θήκες για φωτογραφίες, με χώρο να γράψεις τη λεζάντα σου από δίπλα και την ημερομηνία. Δεν είναι εικόνες που αλλάζουν μ' ένα σκρολάρισμα³!

Πολλοί από τους ανθρώπους της τρίτης ηλικίας αποφασίζουν να μνηθούν στον κόσμο των νέων τεχνολογιών, για να διευκολύνουν τη ζωή τους, και συγκεκριμένα για τις τραπεζικές συναλλαγές, τις πληρωμές λογαριασμών και φόρων. Αλλά οι περισσότεροι θέλουν απλώς να αποκτήσουν πρόσβαση στον παράδεισο των επικοινωνιών, που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες. Το πιο

¹Tablet: είδος φορητού υπολογιστή, χωρίς πληκτρολόγιο, με οθόνη αφής.

²Viber, Messenger: δίκτυα κοινωνικής δικτύωσης στο διαδίκτυο.

³Σκρολάρισμα: μετατόπιση κειμένου ή εικόνας μέσα στην οθόνη, ώστε να βλέπουμε ένα μέρος που δεν εμφανίζεται.

σημαντικό, όμως, είναι να γνωρίσουν αυτό που συμβαίνει γύρω τους. «Όταν δεν καταλαβαίνουν τι συμβαίνει στις οθόνες όπου είναι κολλημένα τα παιδιά τους, τα εγγόνια τους, οι συγγενείς τους, αισθάνονται εκτός. Δεν μπορούν να επικοινωνήσουν με τις νεότερες γενιές, δεν καταλαβαίνουν τι παιχνίδια παίζουν, για ποιο πράγμα μιλάνε», λέει η κ. Μυρτώ Μαρία Ράγγα, ψυχολόγος και υπεύθυνη προγραμμάτων και δημοσίων σχέσεων της ΜΚΟ.

Είναι κι αυτός ένας τρόπος να καταρριφθούν ορισμένα -πολύ ελληνικά- στερεότυπα που εμφανίζουν τους συνταξιούχους ως μη παραγωγικά άτομα. «Όταν τον αντιμετωπίζεις ως έναν άνθρωπο που δεν μπορεί να προσφέρει κάτι ή να πάρει αποφάσεις, τότε αναπόφευκτα σε κάποια φάση θα αντιμετωπίζει και ο ίδιος κατ' αυτόν τον τρόπο τον εαυτό του», προσθέτει.

Τα προγράμματα εκμάθησης των νέων τεχνολογιών σε ανθρώπους της τρίτης ηλικίας άρχισαν για πρώτη φορά το 2010, μέσα από τη συμμετοχή σε ευρωπαϊκά προγράμματα για την εκμάθηση υπολογιστών σε άτομα άνω των 50 ετών. Κάθε χρόνο πολλαπλασιάζονται οι ενδιαφερόμενοι που θέλουν να γνωρίσουν τον ψηφιακό κόσμο. Είναι εύκολο; «Δεν είναι δύσκολο! Αν το παίρνουμε σιγά σιγά -και ειδικά αν είναι μεγάλες οι οθόνες!- είναι απλά πράγματα», συμφωνούν τρεις από τους μαθητές την ώρα που τελειώνει το μάθημα. «Αρκεί να έχουν διάθεση να μάθουν. Αν είναι πρόθυμοι, τελικά αλλάζει ο τρόπος που αντιμετωπίζουν αυτόν τον κόσμο», τονίζει η κυρία Ράγγα.

Κείμενο 2

Ο Κακός Δρόμος

Το απόσπασμα από το διήγημα του Γρηγόριου Ξενόπουλου «Ο Κακός Δρόμος» βρίσκεται στο βιβλίο «Ο Κακός Δρόμος κ' άλλα καινούρια διηγήματα» (1908-1911), εκδοτικός οίκος Γεωργίου Φέξη, Αθήνα, 1912. (έχει διατηρηθεί η ορθογραφία του πρωτότυπου κειμένου).

[...] Και να τους, τέλος πάντων! Γυρίζουν. Βουβοί, με φοβισμένα βήματα, σιγά σιγά, περπατούν κ' οι δυό τους σαν τους κλέφτες. Κανένας να μην τους ακούση, κανένας να μην τους δη. Πού να το ξέρουν πως η κλειστή γρίλλια⁴ είχε άγρυπνα μάτια γι' αυτούς!... Η Χρηστίνα τους βλέπει, ω, πώς τους βλέπει!... Τα μάτια της τα γατίσια θέλουν να σχίσουν το νυχτερινό μισοσκόταδο, για να διακρίνουν κάθε λεπτομέρεια επάνω στις δυο εκείνες ανθρώπινες σκιές, για να διαβάσουν ως και τη ντροπή, γραμμένη, αν ήταν στο πρόσωπο της Χρυσούλας... Μα το πρόσωπο αυτό είνε όλο σχεδόν σκεπασμένο με το μαύρο μαντιλό⁵, και σκύφτει, ω πώς σκύφτει, σα να ήθελε να κρυφτή κι' από τον Τζώρτζη τον ίδιο!... Να τους, έφτασαν... Μπροστά στην πόρτα της, η Χρυσούλα χώνει το κλειδί στην κλειδαρότρυπα, και αγάλια – αγάλια⁶, χωρίς κρότο⁷, το γυρίζει. Να, η πόρτα τώρα χάσκει⁸... Το κεφάλι

⁴ Το ξύλινο παραθυρόφυλλο

⁵ Μαντίλι (ιδιωματισμός στα Επτάνησα)

⁶ Σιγά -σιγά

⁷ Χωρίς θόρυβο

⁸ ανοίγει

της βάνει στοίχημα η Χρηστίνα πως η φιλενάδα της την είχε λαδωμένη αποβραδύς σε όλους της τους αρμούς, για να μην τρίξη ούτε όσο τρίζει η γάτα που χαίρεται. Κι' ακόμη βάνει στοίχημα το κεφάλι της, πως ήταν συνεννοημένη με την αδελφή της, με την Έλενα, -εκείνο το σιγαλό ποτάμι- να της τραβήξει από μέσα τον καδινάτσο⁹, που θα τον έβαλε βέβαια ο κυρ Λάμπρος –ο κακομοίρης- πριν πέση να κοιμηθή... Μπορεί και με τη μάννα της. Γιατί όχι; Τέτοια μάννα που' είχε!... Άξιζε τώρα να βγάνη κ' εκείνη το μακελλάρη¹⁰ της, και να συναπαντηθούν εκεί στη «μπασιά¹¹», Χρυσούλα και Φιορέττα¹², Τζώρτζης και Γερόλυμος... χά, χά, χά!...

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Ποια είναι τα κίνητρα που ωθούν τους ηλικιωμένους να εξοικειώνονται με το διαδίκτυο κάνοντας μαθήματα, σύμφωνα με το Κείμενο 1 (60 - 70 λέξεις);

Μονάδες 10

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Να εξετάσεις την αποτελεσματικότητα του τίτλου με κριτήριο τη σχέση του με το θέμα του κειμένου και τον βαθμό στον οποίο προσελκύει το ενδιαφέρον του αναγνώστη.

Μονάδες 10

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Σε πολλά σημεία του Κειμένου 1 υπάρχουν αυτούσια τα λόγια κάποιων ανθρώπων. Να εντοπίσεις πέντε σημεία του κειμένου που γίνεται αυτό. (μονάδες 10). Τι θέλει να επιτύχει μ' αυτόν τον τρόπο η συγγραφέας; (μονάδες 5)

Μονάδες 15

⁹Ο σύρτης

¹⁰ Ο χασάπης (εδώ: ως επάγγελμα). Πρόκειται για τον χασάπη της γειτονιάς, τον Γερόλυμο, που έχει παράνομο δεσμό με τη μητέρα της Χρυσούλας Φιορέττα.

¹¹ Η είσοδος (λαϊκότροπη λέξη)

¹² Το όνομα της μητέρας της Χρυσούλας.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Να χαρακτηρίσεις τη στάση της Χριστίνας στο Κείμενο 2 αναφέροντας σχετικά χωρία και να την ερμηνεύσεις με κριτήριο τις αντιλήψεις που ίσχυαν σε παλαιότερα χρόνια. Να αναπτύξεις την απάντησή σου σε 100-150 λέξεις.

Μονάδες 15